

Rödl & Partner

Echo

Data: 26.03.2020

Źródło: [Rzeczpospolita](#)

WPŁYW BREXITU NA POSTĘPOWANIA SĄDOWE

Anastazja Niedzielska-Pitera, [adwokat Kraków](#) RÖDL & PARTNER

31 stycznia 2020 r. Wielka Brytania oficjalnie wystąpiła z UE. Brexit już wcześniej zdążył spowodować wiele zmian ekonomicznych, ale na istotne modyfikacje prawne, m.in. dotyczące postępowań sądowych, przyjdzie nam poczekać co najmniej do 1 stycznia 2021 r.

Obecnie, tj. po zatwierdzeniu umowy ws. wystąpienia Wielkiej Brytanii z UE, od 31 stycznia do końca grudnia 2020 r. trwa okres przejściowy. Polega on m.in. na tym, że występujący kraj członkowski stosuje prawo unijne, choć nie ma swoich reprezentantów w strukturach Unii. Okres przejściowy może jednak zostać przedłużony nawet o dwa lata. Ten czas ma na celu umożliwienie obywatelom i przedsiębiorcom dostosowanie się do zmian prawnych. Po tym terminie będą obowiązywać zasady partnerstwa, które zostały ustalone ramowo w październiku 2019 r.

CO Z RZYMEM

W odniesieniu do postępowań sądowych w okresie przejściowym ważność zachowają przede wszystkim rozporządzenia Rzym I oraz Rzym II. Dotyczą one stosowania (m.in. przez sądy) przepisów danego państwa członkowskiego w sprawach transgranicznych. Rzym I odnosi się do prawa właściwego dla kontraktów, a Rzym II reguluje prawo właściwe dla zobowiązań pozaumownych. Są to kwestie istotne, albowiem przesądzają o tym, które przepisy sąd zastosuje w sporze międzynarodowym. Warto nadmienić, że Rzym I będzie obowiązywał wyłącznie do umów zawartych przed zakończeniem okresu przejściowego. Rzym II stosowany będzie do szkód powstałych przed końcem tego okresu. Obecnie nie jest wiadome, w jaki sposób następować będzie wybór prawa właściwego po okresie przejściowym.

JAKI SĄD WŁAŚCIWY

To samo dotyczy aktów regulujących jurysdykcję. Co najmniej do końca 2020 r. wciąż będzie obowiązywać rozporządzenie Bruksela I bis. Określa ono sąd właściwy dla sprawy międzynarodowej, a także zasady uznawania orzeczeń między członkami UE. Do 31 grudnia br. w mocy pozostaną również przepisy unijne dotyczące prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych, małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, a także w zakresie spraw sądowych dotyczących znaków towarowych, ochrony danych osobowych i delegowania pracowników. Po zakończeniu okresu przejściowego może powstać poważny problem dotyczący wzajemnego uznawania orzeczeń i nakazów sądowych między Wielką Brytanią a państwami członkowskimi. Zgodnie z umową o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej uznawane i wykonywane będą te orzeczenia, które są wynikiem postępowań wszczętych przed zakończeniem okresu przejściowego. Po tym czasie konieczne będzie sprawdzenie umów międzynarodowych, które łączą poszczególne państwa z wyspami. Większość z nich została zawarta przed wstąpieniem poszczególnych krajów do Unii. W niektórych przypadkach nie będzie możliwe zawarcie nowego traktatu dwu- lub wielostronnego, bo Unia Europejska w wielu dziedzinach prawa ma wyłączną kompetencję w tym przedmiocie. Brak uregulowania w tym zakresie może prowadzić do dublowania się międzynarodowych spraw sądowych w różnych krajach.

NAKAZY ZAPŁATY

Europejskie nakazy zapłaty będą wydawane, ale tylko w odniesieniu do wniosków, które zostały złożone przed zakończeniem okresu przejściowego. To samo dotyczy spraw z zakresu drobnych roszczeń w sprawach transgranicznych. Zaświadczenia dotyczące uznawania środków ochrony wydanych w państwie

członkowskim w sprawach cywilnych również będą wzajemnie uznawane, o ile ich wydanie nastąpiło przed końcem okresu przejściowego.

Wielka Brytania i kraje członkowskie wciąż będą stosować normy dotyczące transgranicznej pomocy prawnej świadczonej przez sądy, o ile wniosek o udzielenie pomocy prawnej lub przeprowadzenie dowodu (np. przesłuchanie świadka zagranicą) zostanie złożony przed zakończeniem okresu przejściowego. Doręczanie dokumentów sądowych będzie odbywać się na tych samych zasadach, o ile dokumenty te wpłynęły do jednostki przyjmującej, organu centralnego lub przedstawicielstwa dyplomatycznego lub konsularnego przed upływem etapu przejściowego. Z kolei, jeżeli przed tą datą wszczęto główną procedurę z zakresu postępowania naprawczego, upadłościowego obejmującego likwidację lub upadłościowego z możliwością zawarcia układu, to zastosowanie znajdzie rozporządzenie dotyczące postępowań upadłościowych.

Dyrektywa dotycząca mediacji będzie mieć zastosowanie także po okresie przejściowym, jeśli przed jego zakończeniem strony postanowią skorzystać z mediacji po zaistnieniu sporu, sąd postanowił o przeprowadzeniu mediacji lub zachęcał strony do skorzystania z mediacji.

TRAKTATY MIĘDZYNARODOWE

Trzeba pamiętać, że Wielka Brytania jest również związana umowami międzynarodowymi, które obowiązują niezależnie od przynależności do UE. Należy jednak podkreślić, że w przeciwieństwie do prawa unijnego, traktaty międzynarodowe nie wiążą wszystkich członków UE jednolicie. Do wielu konwencji część krajów nie przystąpiła. Konieczne będzie zatem zawarcie umów między Wielką Brytanią a UE. W deklaracji politycznej określającej ramy przyszłych stosunków między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem poruszona jest tylko nieznacząca część kwestii dotyczących postępowań sądowych. Ogólnie nakreślone są jedynie ramy współpracy w sprawach karnych.

ANASTAZJA NIEDZIELSKA-PITERA,
ADWOKAT W KRAKOWSKIM ODDZIALE RÖDL & PARTNER

Reasumując, należy stwierdzić, że obowiązywanie norm odnoszących się do postępowań sądowych zostało uregulowane w umowie ws. wystąpienia Wielkiej Brytanii. Jednak ww. uregulowania odnoszą się jedynie do okresu przejściowego. Do 1 lipca 2020 r. nie będzie wiadome, kiedy ta faza się zakończy. Obecnie termin końcowy wyznaczony jest na 31 grudnia 2020 r., ale jak zostało już wspomniane, może on zostać jednorazowo przesunięty o rok lub dwa lata.